

BACKGROUND REPORT

PRAGUE **PRAŽSKÝ**
STUDENT **STUDENTSKÝ**
SUMMIT

HRC

Svoboda pokojného shromažďování

Autor: Matěj Křepinský
Imprimatur: Vojtěch Bahenský, Kateřina Vencbauerová
Jazyková úprava: Jakub Kopřiva
Grafická úprava: Jan Hlaváček

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2014

Asociace pro mezinárodní otázky
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Úvod

Jako základní svoboda, jejíž požívání je přiznáno všem lidským bytostem,¹ je svoboda pokojného shromažďování jedním z nedůležitějších nástrojů občanské společnosti ve všech zemích světa, jak může společně a silně vyjádřit svůj názor nejen k palčivým problémům jejich země. Tato svoboda je důležitou součástí demokracie, a právě možná proto ji mnohé vlády po celém světě svým občanům odpírají. Násilně rozehnaná demonstrace na náměstí Nebeského klidu roku 1989,² či protest v istanbulském parku Gezi z roku 2013³ jsou příklady, že stejně jako před pětadvaceti lety je svoboda pokojného shromažďování stále důležitým tématem i současného světa. Právě proto se Rada pro lidská práva touto problematikou zabývá se snahou podpořit a ochránit právo všech na svobodu pokojného shromažďování.

Následující pojednává o definici pokojného shromažďování či vztahu této svobody a státu, nastiňuje případné změny v ochraně svobody pokojného shromažďování ve vybraných zemích v souvislosti s Arabským jarem, popisuje dosavadní kroky OSN v této problematice zahrnující rezoluce a práci zvláštního zpravodaje.

2 Definice pokojného shromáždění

Směrodatnou definicí pro tento text bude popis pokojného shromáždění Zvláštním zpravodajem pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování⁴ Maina Kiaie v jeho zprávě Radě pro lidská práva. Shromáždění popisuje jako „*úmyslné a dočasné setkání v soukromých prostorech, nebo na veřejném prostranství, kvůli určitému důvodu*“⁵.

Konkrétních forem shromáždění, které tato definice obsahuje, je velké množství. Spadají sem demonstrace, setkání v uzavřených prostorech, stávky, průvody, manifestace, ale také některé pohřby, které mají politický nebo demonstrační nádech. Dále sem spadají

¹ Všeobecná deklarace lidských práv. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

² 1989 Tiananmen Square protests. In: *Amnesty International UK* [online]. 2014 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <http://www.amnesty.org.uk/china-1989-tiananmen-square-protests-demonstration-massacre#.U8gf6JR_scE>.

³ Gezi Park Protests: Brutal Denial of the Right to Peaceful Assembly in Turkey. In: *Amnesty International USA* [online]. 2013 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <<http://www.amnestyusa.org/research/reports/gezi-park-protests-brutal-denial-of-the-right-to-peaceful-assembly-in-turkey>>.

⁴ Právo na sdružování je vedle toho na shromažďování samostatným právem.

⁵ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

náboženská shromažďování pod otevřeným nebem nebo tak specifická shromažďování, jako jízda obyvatel na kole vyjadřující postoje k určité záležitosti⁶.

Lidé se mohou shromažďovat z mnoha důvodů. Ať už k oslavě významné události, připomenutí si významného výročí, nebo především kvůli ovlivnění politiky státu⁷ a poukazu například na její protiprávnost nebo sociální necitlivost. Z tohoto je také patrné, že svoboda pokojného shromažďování je úzce spjata s ostatními základními lidskými svobodami, které by státy měly svým občanům garantovat, jako například svobodu projevu, svědomí a vyznání.

2.1 Pokojnost shromažďování

Pouze, je-li shromažďování pokojné, je právně ochraňováno na mezinárodní úrovni. Shromažďování není pokojné, pokud je použito násilí ze strany účastníků v jakékoliv formě. Nesmí se jednat o událost, která má záměrně vést k násilí, nebo během níž je vyhrožováno použitím síly. Stejně tak shromažďování není pokojné, pokud jsou jeho účastníci podněcováni k násilí.⁸

Dojde-li však ke sporadickým násilnostem ze strany jednotlivce či úzké skupiny, jedinec, který se násilností neúčastní, nepřestává, dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, mít právo se dále účastnit pokojného shromažďování, pokud zůstane ve svých záměrech a chování nenásilný.⁹

3 Právní rámec

Svoboda pokojného shromažďování je zmíněna a chráněna v několika mezinárodních dokumentech. Je důležité zde zmínit čl. 20 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv: „Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.“¹⁰ Tento dokument však není právně závazný. Tím se stal až Mezinárodní pakt o občanských a politických

⁶ Cycling fatality in Archway-we call on Londoners to join our „space for cycling“ protest on Monday 2 September. In: *London Cycling Campaign* [online]. 2013 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://lcc.org.uk/articles/cycling-fatality-in-archway-we-call-on-londoners-to-join-our-space-for-cycling-protest-on-monday-2-september>>.

⁷ Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly. In: *OSCE* [online]. 2010 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/odihr/73405?download=true>>.

⁸ Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly. In: *OSCE* [online]. 2010 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/odihr/73405?download=true>>.

⁹ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

¹⁰ Všeobecná deklarace lidských práv. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

právech, který se svobody pokojného shromažďování dotýká v čl. 21. Oproti již zmíněnému článku z Všeobecné deklarace lidských práv, je zde dále upraveno, že tuto svobodu lze ve výjimkách omezit zákonem. Ty jsou nutné v demokratické společnosti kvůli veřejné bezpečnosti či ochrany práv a svobod jiných.¹¹ Další mezinárodní dokumenty, které ochraňují svobodu pokojného shromažďování, stavějí na zmíněném čl. 21 z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

Mezi tyto dokumenty patří např. Úmluva o právech dítěte, která se dotýká svobody pokojného shromažďování dětí v čl. 15.¹² Na regionální úrovni se pak, mimo jiné, jedná o Evropskou úmluvu o lidských právech s čl. 11¹³, Americkou úmluvu o lidských právech s čl. 15¹⁴ nebo Africkou chartu lidských práv a práv národů s čl. 11¹⁵.

4 Svoboda pokojného shromažďování a stát

Jedním z předpokladů, že lidé budou moci využít svobody pokojného shromažďování, je splnění závazku státu, že usnadní naplňování práva na pokojné shromažďování. Tímto usnadněním se myslí například povinnost nahlásit úřadům uskutečnění shromáždění v předstihu v souladu s jednotlivými státními zákony. Nikoliv však povinnost organizátorů žádat určitý úřad o povolení k uskutečnění pokojného shromáždění.¹⁶ Například ve španělské ústavě je v části 21, odst. 1 uvedeno: „Právo na pokojné neozbrojené shromáždění je uznáno. Výkon tohoto práva nevyžaduje předchozího povolení.“¹⁷ Odst. 2 této části pak říká, že je nutné úřady o shromáždění předem informovat.¹⁸ S tímto usnadněním využití práva na

¹¹ Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.

¹² Úmluva o právech dítěte. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>>.

¹³ European Convention on Human Rights. In: *European Court of Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf>.

¹⁴ American Convention on Human Rights. In: *Organization of American States* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.oas.org/dil/treaties_B-32_American_Convention_on_Human_Rights.htm>.

¹⁵ African Charter on Human and Peoples' Rights. In: *African Commission on Human and Peoples' Rights* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.achpr.org/instruments/achpr/>>.

¹⁶ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-11]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

¹⁷ Constitution. In: *Congreso de los Diputados* [online]. [cit. 2014-07-11]. Dostupné z: <http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf>.

¹⁸ Tamtéž.

pokojné shromažďování souvisí také to, že proces oznamování nebude příliš byrokraticky zatěžující a zdlouhavý.

V Moldavské republice se pokojná shromáždění, kterých se účastní méně než padesát lidí, nemusí tamním úřadům oznamovat vůbec. Naproti tomu, k roku 2012 v Ženevském kantonu Švýcarska, hrozila každému organizátorovi, který nepožádal o povolení demonstrovat, pokuta přes sto tisíc švýcarských franků. Ve státech jako Bělorusko, Čína či Bahrajn jsou povolení o pokojná shromáždění účelově zcela odmítána, spontánní pokojná shromáždění jsou případně násilně rozehnána.¹⁹

Spontánní demonstrace, či jiný druh spontánních shromáždění, které představují okamžitou reakci například na politické události, jsou podle Evropského soudu pro lidská práva z povinnosti oznámení vyňata. Pokud by takové pokojné shromáždění čelilo rozpuštění ze strany státních donucovacích orgánů, představovalo by to nepřiměřené omezení svobody pokojného shromažďování.²⁰

Stát má povinnost ochraňovat pokojná shromáždění. Do toho spadá i právo účastníků shromáždění na ochranu před nežádoucím rušením. To představují jednotlivci nebo skupiny, které záměrně narušují pokojné shromáždění.

Stát má však také být omezený počet možností, jak v souladu s lidsko-právními normami svobodu pokojného shromažďování omezit. Legitimními důvody jsou ochrana veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, zdraví, morálky, národní bezpečnosti a ochrana svobod a práv ostatních. Nicméně například nenarušení veřejné dopravy by nemělo být automaticky nadřazeno svobodě pokojného shromažďování, stejně tak by stát měl respektovat a chránit základní svobody občanů při zavádění opatření proti terorismu a extremismu.²¹

4.1 Svoboda pokojného shromažďování v kontextu voleb

Svoboda pokojného shromažďování je důležitou a nedílnou součástí demokracie. Toto se mimo jiné ukazuje v období voleb, ať už před, během, nebo po nich. Díky pokojným demonstracím a shromážděním se jednotlivec či skupina může vyjádřit k věcem veřejným,

¹⁹ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-11]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

²⁰ Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly. In: *OSCE* [online]. 2010 [cit. 2014-07-11]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/odihr/73405?download=true>>.

²¹ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-11]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

a dát tak najevo vládnoucí garnituře svůj názor. Pokojná shromáždění jsou důležitou součástí předvolebních kampaní, díky kterým mohou jednotliví kandidáti zmobilizovat své voliče či nerozhodnuté oslovit se svým volebním programem.²²

Rada pro lidská práva ve své rezoluci 15/21 z roku 2010 v bodě 1 jasně říká, že státy by měly respektovat a chránit právo všech osob na pokojné shromáždění, a to i v souvislosti s volbami.²³ Bohužel se tato svoboda stává, obzvláště v období voleb, v mnoha státech marginální. Například v září roku 2009 byla v Guinei násilně rozeznána demonstrace, které se účastnilo kolem 50 000 lidí. Důvodem protestu byla možná kandidatura kapitána Moussa Dadis Camara na prezidenta. Násilné rozeznání mělo za následek 150 mrtvých, přes tisíc zraněných a mnoho zatčených. V roce 2011 pak v Rusku policie rozeznala protest s nepřiměřeným použitím síly, přičemž bylo zadrženo přes tisíc demonstrantů. Protest se uskutečnil po vyhlášení výsledků parlamentních voleb.²⁴

5 Skupiny, které častěji čelí diskriminaci a většímu riziku při využívání práva pokojného shromažďování

Svoboda pokojného shromažďování je garantována mezinárodními lidsko-právními dokumenty všem bez rozdílu. Některé skupiny lidí jsou ale zároveň zmíněny i v dalších mezinárodních dokumentech²⁵, které jejich práva a svobody potvrzují. Takové skupiny totiž čelí většímu riziku diskriminace, či jinému nepřiměřenému zacházení, i během jejich využívání práva na svobodné shromažďování. Následující výčet vychází ze zprávy zvláštního zpravodaje pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování Maina Kiaie Radě pro lidská práva²⁶.

²² Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/68/299. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013-08-07 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

²³ The rights to freedom of peaceful assembly and of association 15/21. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2010-10-06 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/166/98/PDF/G1016698.pdf?OpenElement>>.

²⁴ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/68/299. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013-08-07 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

²⁵ Například Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen a Úmluva o právech osob se zdravotním postižením

²⁶ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/26/29. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2014-04-14 [cit. 2014-07-14].

1. Obyvatelé s jinou občanskou příslušností čelí nepřiměřenému omezení svobody pokojného shromažďování v několika státech kvůli diskriminačně nastaveným zákonům. Například Singapur či Myanmar obyvatelům s jiným státním občanstvím svobodu pokojného shromažďování nepřisuzují.²⁷
2. Další skupinou jsou děti. Jejich právo na svobodu pokojného shromažďování chrání Úmluva o právech dítěte, přesto například občané v Malajsii, kteří nedosáhli věku 21 let, nesmí organizovat pokojná shromažďování.²⁸
3. Patří sem také skupina LGBT²⁹ osob. V Rusku v roce 2012 moskevská městská rada zakázala pořádání pochodu gay pride s tím, že tento zákaz platí na dobu 100 let.³⁰
4. Skupina, kterou představují ženy, je vystavena většímu riziku diskriminace a jiného nepřiměřeného zacházení především z důvodu patriarchálního přístupu společnosti a stereotypů. V Zimbabwe v roce 2013 byly ženy z místní ženské organizace po užití nepřiměřené síly ze strany donucovacích orgánů zatčeny během jejich pokojného protestu před budovou parlamentu v Harare.³¹
5. Poslední, zde zmíněnou skupinou, jsou menšiny, ať už založené na náboženství, etnicitě či kultuře. V Myanmarském státu Rakhin bylo v roce 2012 přijato opatření o zákazu shromažďování pěti a více osob na veřejném prostoru. Příčinou byly násilné střety buddhistické většiny s muslimskou menšinou. V praxi je však opatření vymáháno pouze na muslimské menšině.³²

Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/134/75/PDF/G1413475.pdf?OpenElement>>.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Lesby, gayové, bisexuálové a transgender osoby.

³⁰ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/26/29. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2014-04-14 [cit. 2014-07-14].

Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/134/75/PDF/G1413475.pdf?OpenElement>>.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž.

6 Arabské jaro a případné změny v otázce svobody pokojného shromažďování v určitých státech

Po demonstracích tisíců Tunisánů v roce 2010 a odstoupení prezidenta³³ se informace o tamních událostech rozšířila do dalších arabských zemí. Následkem byly větší či menší protesty, které někde přerostly v ozbrojený konflikt, změnu legislativy či sesazení režimu. Nelze samozřejmě říci, že by se všechna shromáždění dala označit za pokojná. Avšak i pokojné protesty byly mnohdy brutálně potlačeny ze strany státních donucovacích orgánů.³⁴

Důvodů pro události takového rozměru lze najít několik. Můžeme sem zařadit nespokojenost obyvatel se stavem jejich životní úrovně, nezaměstnanost či prostě touhu po právech a základních svobodách, které vláda svým občanům upírá.³⁵ Podle organizace Freedom House není v regionu Blízkého východu a Severní Afriky, čítající zhruba 405 milionů obyvatel, ani jeden arabský stát označený jako svobodný. Pouze Maroko, Tunisko, Libye, Libanon a Kuvajt jsou označeny jako částečně svobodné státy, zbylých dvanáct pak jako nesvobodné³⁶.

6.1 Tunisko

Svoboda pokojného shromažďování v Tunisku byla omezována mimo jiné také pomocí záměrně špatně nastavených zákonů, což po sesazení autoritářského režimu byla snaha odstranit především přijetím nové ústavy. Ústava z roku 1959 sice říkala, že svoboda shromažďování je garantována a vykonávána v souladu s podmínkami stanovenými zákonem, avšak právě odkaz na podmínky stanovenými zákonem se stal možností vlády k nepovolování pokojných shromáždění³⁷.

³³ Volume 3, Issue 1: Arab Spring: An Opportunity for Greater Freedom of Association and Assembly in Tunisia and Egypt?. In: *ICNL* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.icnl.org/research/trends/trends3-1.html>>.

³⁴ Arab Spring: A Research & Study Guide, Bahrain. In: *Cornell University Library* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://guides.library.cornell.edu/content.php?pid=259276&sid=2163172>>.

³⁵ Volume 3, Issue 1: Arab Spring: An Opportunity for Greater Freedom of Association and Assembly in Tunisia and Egypt?. In: *ICNL* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.icnl.org/research/trends/trends3-1.html>>.

³⁶ Bližší informace o metodice určování svobody státu jsou obsaženy ve zprávě o svobodě ve světě 2014:

Freedom in the World 2014. In: *Freedom House* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2014#.U8hCCpR_scE>.

³⁷ Volume 3, Issue 1: Arab Spring: An Opportunity for Greater Freedom of Association and Assembly in Tunisia and Egypt?. In: *ICNL* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.icnl.org/research/trends/trends3-1.html>>.

Kvůli zákonu o veřejných setkáních, procesí, pochodech, demonstracích a shromáždění měly úřady možnost jakékoliv shromáždění zakázat. Úřady také neměly povinnost svůj postoj odůvodňovat³⁸.

Spontánní demonstrace, které začaly v prosinci roku 2010, nakonec vedly k odstoupení prezidenta Zín Abidín Bin Alího v lednu následujícího roku.³⁹ Otevřela se tak cesta k demokratickým reformám, což také zahrnovalo zastavení nepřiměřeného omezování svobody pokojného shromažďování. Nová ústava, přijatá v roce 2014, tak ve svém článku 37 právo na pokojné shromažďování a demonstrace garantuje, aniž by bylo odkazováno na další zákony⁴⁰.

6.2 Egypt

Stejně, jako v případě Tuniska, byla egyptská ústava z roku 1971 napsána tak, že v části týkající se práva na pokojné shromažďování odkazovala na další zákony. Například trestní zákoník tak skýtal vládě určitou oporu při upírání práva obyvatelům na pokojné shromažďování.⁴¹ Největší vládní oporou při porušování lidských práv v zemi však byla platnost výjimečného stavu, který v Egyptě trval, s určitými přestávkami, od roku 1967. Režim tak měl možnost zatknout kohokoliv, kdo představoval nebezpečí pro národní bezpečnost.⁴²

Revoluční nálada z Tuniska dorazila do Egypta v lednu roku 2011. Největší protesty se odehrály na káhirském náměstí Tahrír. V únoru téhož roku prezident Husní Mubárak rezignoval a s jeho odchodem přicházely určité změny.⁴³ Výjimečný stav skončil 31. května 2012,⁴⁴ nicméně opět vyhlášen byl spolu se zákazem vycházení od srpna do listopadu 2013.⁴⁵ To souviselo se shromážděními převážně příznivců Muslimského bratrstva. V srpnu 2013

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Constitution of the Tunisian Republic – Unofficial translation by Jasmine Foundation. In: *Jasmine Foundation* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.jasmine-foundation.org/doc/unofficial_english_translation_of_tunisian_constitution_final_ed.pdf>.

⁴¹ Volume 3, Issue 1: Arab Spring: An Opportunity for Greater Freedom of Association and Assembly in Tunisia and Egypt?. In: *ICNL* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.icnl.org/research/trends/trends3-1.html>>.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Egypt protests: Key moments in unrest. In: *BBC* [online]. 2011 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-12425375>>.

⁴⁴ Egypt state of emergency lifted after 31 years In: *BBC* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-18283635>>.

⁴⁵ Egypt lifting state of emergency and curfew In: *BBC* [online]. 2013 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24914121>>.

došlo k masakru na náměstí Rabá al-Adavíja v Káhiře, kdy během zásahu ozbrojených složek zemřelo přes 800 lidí⁴⁶.

V pořadí druhá ústava po odstoupení Mubáraka, která by měla zajistit demokratickou vládu v Egyptě, byla přijata v lednu 2014.⁴⁷ Ta už zaručuje všem občanům právo na pořádání veřejných setkání, pochodů, demonstrací a všech forem pokojných protestů, které musí být předem úřadům oznámeny.⁴⁸ Před přijetím ústavy byl však schválen zákon týkající se shromažďování obyvatel. Ten v podstatě dovoluje státním orgánům zakázat veškeré opoziční protesty, nebo je rozehnat poté, co se dopustí násilností i opravdu malá skupina protestujících.⁴⁹

6.3 Bahrajn

V Bahrajnu začaly demonstrace proti autoritářské vládě v únoru 2011.⁵⁰ Centrem protestu se stalo hlavní město Manáma, kde byly pokojné demonstrace brutálně potlačeny policií.⁵¹ Požadavkem protestujících byly jednak demokratické reformy vládního systému, ale také ukončení diskriminace šíitské většiny sunitskou menšinou, která v zemi představuje vládnoucí vrstvu.⁵²

K vyplnění požadavků demonstrantů však nedošlo. V květnu vstoupily na bahrajnskou půdu vojenské jednotky Rady pro spolupráci arabských států v Zálivu, které pozvala vláda z obav z nárůstu protestů.⁵³ Bahrajnská ústava tak v případě práva na pokojné shromažďování

⁴⁶ Egypt's Tiananmen In: *Foreign Policy*[online]. 2014 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/08/12/egypts_tiananment_cairo_sisi_rabaa_square_masacre_human_rights_watch>.

⁴⁷ Constitution of The Arab Republic of Egypt 2014 – Unofficial translation. In: *State Information Service* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.sis.gov.eg/Newvr/Dustor-en001.pdf>>.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Egypt: New protest law gives security forces free rein In: *Amnesty International* [online]. 2013 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <<http://www.amnesty.org/en/news/egypt-new-protest-law-gives-security-forces-free-rein-2013-11-25>>.

⁵⁰ Arab uprising: Country by country – Bahrain. In: *BBC* [online]. 2013 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-12482295>>.

⁵¹ Arab Spring: A Research & Study Guide, Bahrain. In: *Cornell University Library* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://guides.library.cornell.edu/content.php?pid=259276&sid=2163172>>.

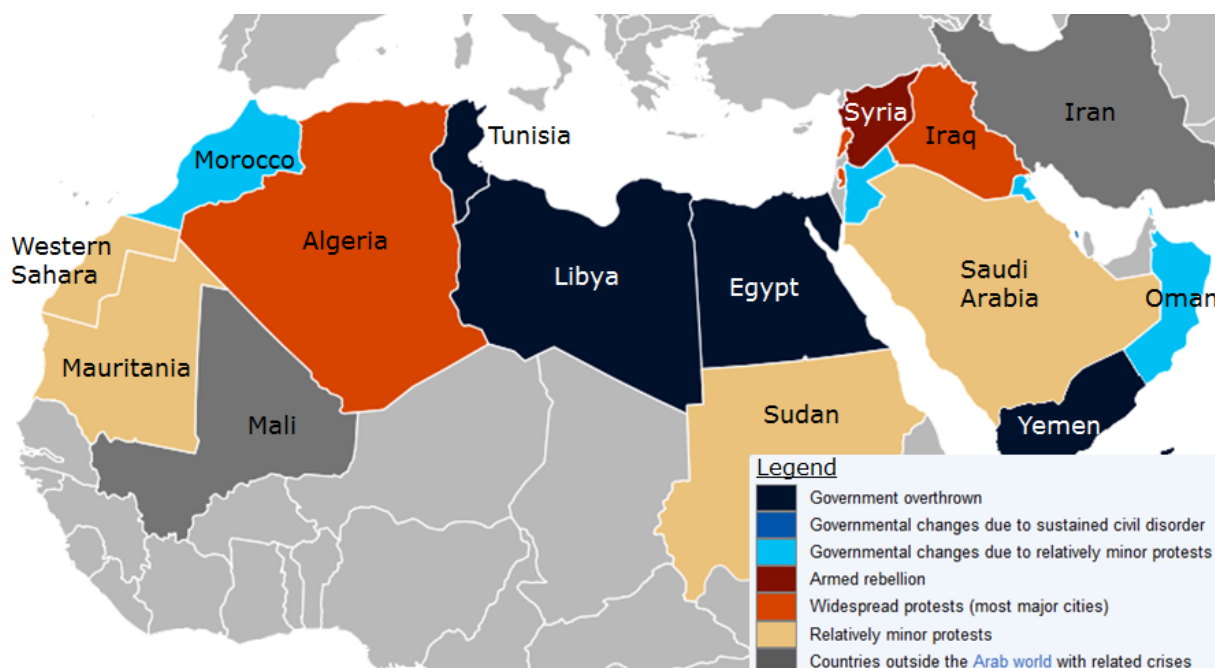
⁵² Tamtéž.

⁵³ Arab uprising: Country by country – Bahrain. In: *BBC* [online]. 2013 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-12482295>>.

nadále odkazuje na pravidla a podmínky stanovených zákonem, které otvírají širokou škálu jejího nepřiměřeného omezování.⁵⁴

Obrázek 1: Arabské jaro v jednotlivých státech.

Zdroj: Why the conflict in Syria is different and what are the consequences. In: *The International Policy* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.theinternationalpolicy.com/why-the-conflict-in-syria-is-different-and-what-are-the-consequ>>.

7 Dosavadní kroky OSN

7.1 Dokumenty OSN

Až na výjimky, jakou byla rezoluce Komise pro lidská práva z roku 2005,⁵⁵ se OSN do roku 2010 problematikou svobody pokojného shromažďování zabývala pouze v souvislosti se stavem lidských práv v určitých zemích nebo v kontextu jiného lidsko-právního problému. To změnilo přijetí rezoluce 15/21 Radou pro lidská práva s názvem *Práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování*.⁵⁶ Mimo vytvoření mandátu pro zvláštního zpravodaje, se Rada jasně vyjádřila, že svoboda pokojného shromažďování je důležitou součástí demokracie a že

⁵⁴ CONSTITUTION OF THE STATE OF BAHRAIN. In: *Constitution Finder* [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://confinder.richmond.edu/admin/docs/Bahrain.pdf>>.

⁵⁵ Promoting the rights to peaceful assembly and association E/CN.4/2005/L.50. In: *Human Rights Documents* [online]. 2005 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G05/122/48/PDF/G0512248.pdf?OpenElement>>.

⁵⁶ The rights to freedom of peaceful assembly and of association 15/21. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2010-10-06 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/166/98/PDF/G1016698.pdf?OpenElement>>.

občanská společnost napomáhá k dosažení cílů a zásad OSN.⁵⁷ Poté už bylo přijato hned několik dokumentů speciálně k otázce pokojného shromažďování a sdružování. Například v rezoluci 24/5 Rada zdůraznila důležitou roli internetu při napomáhání využívání práva na pokojné shromažďování.⁵⁸

Při projednávání rezoluce Rady pro lidská práva přijaté 28. května 2014 se však ukázalo, jak je svoboda pokojného shromažďování pod stále velkým tlakem i ze strany členů Rady.⁵⁹ Tento dokument s názvem *Podpora a ochrana lidských práv v kontextu pokojných protestů*⁶⁰ obsahuje body, které například jasně odkazují na závazky státu ochránit pokojné protesty a které obecně mají ochránit právo na pokojné shromažďování jako odpověď na události v Turecku či na Ukrajině.⁶¹ Během projednávání dokumentu bylo hlasováno o čtyřech pozměňovacích návrzích podaných Jihoafrickou republikou, které by do textu zakomponovaly možnosti, jak by státy mohly ospravedlnit násilné zásahy proti pokojným protestům.⁶² Všechny návrhy byly zamítnuty, avšak u jednoho jen s rozdílem tří hlasů.⁶³

7.2 Zvláštní zpravodaj pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování

Zvláštní zpravodajové patří mezi speciální procedury Rady pro lidská práva podobně jako Univerzální periodická revize. Jsou to nezávislí odborníci jmenováni Radou pro monitorování specifických lidsko-právních témat nebo situací lidských práv v určité zemi⁶⁴. Mandát pro

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ The rights to freedom of peaceful assembly and of association A/HRC/24/L.7. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013[cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G13/171/79/PDF/G1317179.pdf?OpenElement>>.

⁵⁹ Shaky road to important peaceful protest resolution. In: *UN Watch* [online]. 2014[cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/index.php/2014/04/01/shaky-road-to-important-peaceful-protest-resolution/>>.

⁶⁰ The promotion and protection of human rights in the context of peaceful protests A/HRC/25/L.20. In: *UN Watch* [online]. 2014[cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/wp-content/uploads/Peaceful-Protest-Resolution-2014.pdf>>.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Shaky road to important peaceful protest resolution. In: *UN Watch* [online]. 2014[cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/index.php/2014/04/01/shaky-road-to-important-peaceful-protest-resolution/>>.

⁶³ L.52 Amendment to L.20. In: *UN Watch* [online]. 2014[cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/wp-content/uploads/Peaceful-Protest-Resolution-2014-vote-amendment-5.pdf>>.

⁶⁴ Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association. In: *United Nations Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/SRFreedomAssemblyAssociationIndex.aspx>>.

zvláštního Zpravodaje pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování byl vytvořen rezolucí 15/21 a 1. května 2011 tak byl do této funkce jmenován Maina Kiai z Keni.⁶⁵ Zvláštní zpravodaj má dle mandátu⁶⁶:

- a) shromažďovat všechny relevantní informace, včetně vnitrostátních praktik a zkušeností, týkajících se prosazování a ochrany práv na svobodu pokojného shromažďování a sdružování, studovat tendence, vývoj a problémy ve vztahu k výkonu těchto práv a učinit doporučení o způsobech a prostředcích pro zajištění prosazování a ochrany práv na svobodu pokojného shromažďování a sdružování ve všech jejích projevech;
- b) zahrnout do jeho první zprávy podrobné zpracování rámce, včetně vyhledání postojů států, který bude dle zvláštního zpravodaje obsahovat postupy, včetně vnitrostátních praktik a zkušeností, které podporují a chrání práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování, s přihlédnutím ke komplexnímu způsobu relevantních složek činnosti dostupných v rámci Rady;
- c) vyhledávat, přijímat a odpovídat na informace od vlád, nevládních organizací, zúčastněných stran a jiných subjektů, které mají znalosti o podpoře a ochraně práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování;
- d) začlenit hledisko rovnosti žen a mužů v celé činnosti mandátu;
- e) přispět k ustanovení technické pomoci či poradenství při Úřadu vysokého komisaře pro lepší podporu a ochranu práv na svobodu pokojného shromažďování a sdružování;
- f) informovat o porušováních práv na svobodu pokojného shromažďování a sdružování, stejně tak jako o diskriminaci, hrozbách a použití násilí, obtěžování, pronásledování, zastrasování či represálií namířených proti osobám vykonávajícím tato práva, a upozornit Radu a Vysokého komisaře na situace zvláště závažného znepokojení;
- g) provádět jeho nebo její činnosti tak, že současný mandát nebude zahrnovat ty záležitosti, které jsou specifickými kompetencemi Mezinárodní organizace práce a jejích specializovaných dohlížecích mechanismů a postupů s ohledem na právo zaměstnavatelů a zaměstnanců na svobodu sdružování, za účelem zabránit jakékoliv duplicitě;

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ The rights to freedom of peaceful assembly and of association 15/21. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2010-10-06 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/166/98/PDF/G1016698.pdf?OpenElement>>.

- h) pracovat v koordinaci s ostatními mechanismy Rady, dalších příslušných orgánů OSN a orgánů lidsko-právních smluv a přijmout veškerá nezbytná opatření, aby nedocházelo ke zbytečné duplicitě s těmito mechanismy.⁶⁷

Jednou z metod jeho práce je představovat svou výroční zprávu na zasedání Rady a také Valného shromáždění. V ní mimo jiné shrnuje svou aktivitu v daném roce a předkládá doporučení pro zlepšení úrovně dodržování práv na pokojné shromažďování a sdružování.⁶⁸ Další metodou je kontaktování určité vlády s naléhavou výzvou, pokud byl zvláštní zpravodaj seznámen s důvěryhodnými informacemi o porušení práv na svobodné shromažďování či sdružování. Od vlády je poté očekáváno vysvětlení daného incidentu. S komunikací s vládou je také spojeno posílání tzv. obviňujících dopisů v případě, že není potřeba naléhavého opatření a již došlo k porušení zmiňovaných svobod.⁶⁹ Ne všechny vlády však na komunikaci od zvláštního zpravodaje odpovídají.⁷⁰

8 Závěr

K tomu, aby obyvatelé ve všech zemích světa měli možnost plně využít svobody pokojného shromažďování, je nutná aktivita jak na straně samotných států, tak také na straně OSN skrze Radu pro lidská práva. Právě zasedání Rady jsou ideální příležitostí a prostorem, kde se mohou vést diskuze o nepřiměřeném potlačování této svobody a o možnostech, jak ve světě zlepšit situaci dodržování práva obyvatel pokojně se shromažďovat.

Otázky pro delegáty

- Jsou ve vaší zemi nastaveny zákony tak, že diskriminují určitou část obyvatelstva v otázce pokojného shromažďování, či nikoliv?
- Jak by Rada pro lidská práva měla postupovat proti diskriminaci obyvatel v rámci svobody pokojného shromažďování? A měla by vůbec činit nějaké kroky z pohledu vašeho státu?
- Co pro váš stát představuje hranici omezování svobody na pokojné shromažďování, pakliže se jedná, například, o ochranu proti terorismu?

⁶⁷ Jedná se o neoficiální překlad mandátu z rezoluce 15/21.

⁶⁸ Freedom of Peaceful Assembly and Association - Individual Complaints. In: *United Nations Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/Complaints.aspx>.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/26/29/Add.1. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/046/29/PDF/G1404629.pdf?OpenElement>.

- Je v pořádku, že se v některých státech musí předem žádat úřady o schválení pokojného shromáždění?
- Jsou z pohledu vašeho státu pokojná shromáždění, která mají za cíl politické reformy, ohrožením pro státní bezpečnost?

Seznam doporučených zdrojů

1. Webová stránka zvláštního zpravodaje pro práva na svobodu pokojného shromažďování a sdružování. Obsahuje část Country Info s interaktivní mapou o komunikaci a novinkách z jednotlivých států. Dostupné z:
<<http://freeassembly.net/countries/>>.
2. Část o svobodě pokojného shromažďování a sdružování při stránkách Úřady vysokého komisaře pro lidská práva. Mimo jiné obsahuje všechny dokumenty Rady pro lidská práva týkající se této problematiky. Dostupné z:
<<http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/SRFreedomAssemblyAssociationIndex.aspx>>.

Seznam použitých zdrojů

African Charter on Human and Peoples' Rights. In: *African Commission on Human and Peoples' Rights* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z:

<<http://www.achpr.org/instruments/achpr/>>.

American Convention on Human Rights. In: *Organization of American States* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <[http://www.oas.org/dil/treaties_B-](http://www.oas.org/dil/treaties_B-32_American_Convention_on_Human_Rights.htm)

[32_American_Convention_on_Human_Rights.htm](http://www.oas.org/dil/treaties_B-32_American_Convention_on_Human_Rights.htm)>.

Arab Spring: A Research & Study Guide, Bahrain. In: *Cornell University Library* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z:

<<http://guides.library.cornell.edu/content.php?pid=259276&sid=2163172>>.

Arab uprising: Country by country – Bahrain. In: *BBC* [online]. 2013 [cit. 2014-07-15].

Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-12482295>>.

Constitution. In: *Congreso de los Diputados* [online]. [cit. 2014-07-11]. Dostupné z:

<http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf>.

Constitution of The Arab Republic of Egypt 2014 – Unofficial translation. In: *State Information Service* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.sis.gov.eg/Newvvr/Dustor-en001.pdf>>.

CONSTITUTION OF THE STATE OF BAHRAIN. In: *Constitution Finder* [online]. [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://confinder.richmond.edu/admin/docs/Bahrain.pdf>>.

Constitution of the Tunisian Republic – Unofficial translation by Jasmine Foundation. In: *Jasmine Foundation* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.jasmine-foundation.org/doc/unofficial_english_translation_of_tunisian_constitution_final_ed.pdf>.

Cycling fatality in Archway-we call on Londoners to join our „space for cycling“ protest on Monday 2 September. In: *London Cycling Campaign* [online]. 2013 [cit. 2014-07-10].

Dostupné z: <<http://lcc.org.uk/articles/cycling-fatality-in-archway-we-call-on-londoners-to-join-our-space-for-cycling-protest-on-monday-2-september>>.

Egypt lifting state of emergency and curfew In: *BBC* [online]. 2013 [cit. 2014-12-04].

Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24914121>>.

Egypt: New protest law gives security forces free rein In: Amnesty International [online]. 2013 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <<http://www.amnesty.org/en/news/egypt-new-protest-law-gives-security-forces-free-rein-2013-11-25>>.

Egypt protests: Key moments in unrest. In: BBC [online]. 2011 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-12425375>>.

Egypt state of emergency lifted after 31 years In: BBC [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-18283635>>.

Egypt's Tiananmen In: Foreign Policy [online]. 2014 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/08/12/egypts_tiananment_cairo_sisi_rabaa_square_massacre_human_rights_watch>.

European Convention on Human Rights. In: *European Court of Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf>.

Freedom in the World 2014. In: *Freedom House* [online]. 2014 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2014#.U8hCCpR_scE>.

Freedom of Peaceful Assembly and Association - Individual Complaints. In: *United Nations Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/Complaints.aspx>>.

Gezi Park Protests: Brutal Denial of the Right to Peaceful Assembly in Turkey. In: *Amnesty International USA* [online]. 2013 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <<http://www.amnestyusa.org/research/reports/gezi-park-protests-brutal-denial-of-the-right-to-peaceful-assembly-in-turkey>>.

Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly. In: *OSCE* [online]. 2010 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/odihr/73405?download=true>>.

L.52 Amendment to L.20. In: *UN Watch* [online]. 2014 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/wp-content/uploads/Peaceful-Protest-Resolution-2014-vote-amendment-5.pdf>>.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.

Promoting the rights to peaceful assembly and association E/CN.4/2005/L.50. In: *Human Rights Documents* [online]. 2005 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G05/122/48/PDF/G0512248.pdf?OpenElement>>.

Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/68/299. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013-08-07 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/20/27. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2012-05-21 [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G12/135/86/PDF/G1213586.pdf?OpenElement>>.

Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/26/29/Add.1. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/046/29/PDF/G1404629.pdf?OpenElement>>.

Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai A/HRC/26/29. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2014-04-14 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/134/75/PDF/G1413475.pdf?OpenElement>>.

Shaky road to important peaceful protest resolution. In: *UN Watch* [online]. 2014 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/index.php/2014/04/01/shaky-road-to-important-peaceful-protest-resolution/>>.

Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association. In: *United Nations Human Rights* [online]. [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://www.ohchr.org/EN/Issues/AssemblyAssociation/Pages/SRFreedomAssemblyAssociationIndex.aspx>>.

The promotion and protection of human rights in the context of peaceful protests A/HRC/25/L.20. In: *UN Watch* [online]. 2014 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://blog.unwatch.org/wp-content/uploads/Peaceful-Protest-Resolution-2014.pdf>>.

The rights to freedom of peaceful assembly and of association A/HRC/24/L.7. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2013 [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G13/171/79/PDF/G1317179.pdf?OpenElement>>.

The rights to freedom of peaceful assembly and of association 15/21. In: *United Nations Human Rights* [online]. 2010-10-06 [cit. 2014-07-12]. Dostupné z: <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G10/166/98/PDF/G1016698.pdf?OpenElement>>.

Úmluva o právech dítěte. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>>.

Volume 3, Issue 1: Arab Spring: An Opportunity for Greater Freedom of Association and Assembly in Tunisia and Egypt?. In: *ICNL* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.icnl.org/research/trends/trends3-1.html>>.

Všeobecná deklarace lidských práv. In: *Informační centrum OSN v Praze* [online]. 2005 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

Why the conflict in Syria is different and what are the consequences. In: *The International Policy* [online]. 2012 [cit. 2014-07-15]. Dostupné z: <<http://www.theinternationalpolicy.com/why-the-conflict-in-syria-is-different-and-what-are-the-consequ>>.

1989 Tiananmen Square protests. In: *Amnesty International UK* [online]. 2014 [cit. 2014-07-17]. Dostupné z: <http://www.amnesty.org.uk/china-1989-tiananmen-square-protests-demonstration-massacre#.U8gf6JR_scE>.

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky